

Een goede opbrengst en een mooi product, dat is wat telers en consumenten willen. Telers proberen daarom ziekten en plagen in de gewassen zoveel mogelijk te voorkomen. En zij kiezen regelmatig voor niet-chemische bestrijding als die voor handen is. Waar toch een bestrijding met chemische gewasbeschermingsmiddelen nodig is, is het belangrijk om middelen te kiezen die geen schade toebrengen aan nuttige organismen of bestuivers. Veel teelten zijn namelijk op hun beurt weer afhankelijk van bijen en andere bestuivers.

Inzet selectieve middelen

Bijen en bestuivers kunnen last hebben van het gebruik van insecticiden en fungiciden. Speciale aandacht is er voor het gebruik van neonicotinoïden (bijvoorbeeld Admire, Gazelle en Calypso) als gevaarlijke stoffen voor bijen.

Probeer deze middelen zo mogelijk te vervangen. Kies verder waar mogelijk voor selectieve inzet van insecticiden, dat wil zeggen dat de middelen alleen de plaag aanpakken. Dat heeft ook als voordeel dat u negatieve effecten op de aanwezige populatie natuurlijke vijanden vermijdt. Het effect van middelen op bestuivers en natuurlijke vijanden kunt u vinden op

www.milieumeetlat.nl

Naast chemische middelen kunt u ook kiezen voor inzet van biologische middelen. Lees hierover meer op de BeeDeals Toolkaart Biologische bestrijding.

EFFECT OP NATUURLIJKE VIJANDEN EN BESTUIVERS (BIJEN, HOMMELS)

	Admire	Affirm	Insegar 25 WG	Movento	Runner	Steward	Vertimec Gold	Pirimor	Teppeki	Coragen	Gazelle	Calypso
Roofwants	4	4	4	2	1-2	3	1-4	1-3	1	1	4	4
Roofmijt	1-4	3-4	1	2-3	1	1-3	3-4	1-3	1-2	1	3-4	1-3
Sluipwesp	4		1	1	1-2	3-4	4	1-4	1	1	4	1-4
Galmug	4					1	4	1-4			3-4	
Gaasvlieg	4	1	1-2	1	3		4	2			3	
Lieveheersbeestje	4		2	2	1	3-4	1	1-3	1-2	1	4	4
Zweefvlieg				1				4				3
Bijen en hommels												

Betekenis kleuren

Groen = niet of matig giftig, Oranje = giftig, Rood = zeer giftig (1=<25% sterfte; 2=25-50%; 3=50-75% en 4= >75% sterfte)

Bron: www.koppert.nl, www.biobest.nl, www.milieumeetlat.nl, WUR-PRO, CLM 2012

Rekening houden met bijen bij toepassing

Kijk verder goed op de etiketten welke middelen u niet mag spuiten op een bloeiend gewas of bloeiend onkruid. Let daarbij ook op het neerkomen van middel in randen of aangrenzende terreinen. Bijen kunnen daar direct worden geraakt door drift of zij kunnen later middel binnen krijgen doordat ze foerageren op pollen en nectar van planten die het middel hebben opgenomen.

Het is dus heel belangrijk om drift zoveel mogelijk te beperken. Dit kan door middel van:

- driftreducerende doppen
- driftreducerende technieken zoals (VLOS) luchtondersteuning, tunnel- of Wannerspuit

Uitgebreide informatie hierover vindt u op:

www.toolboxwater.nl/toolbox

In het project Bee Deals werkt een groot aantal ketenpartijen aan de verbetering van de leefomgeving van de bijen. Bijen zijn als bestuivers van voedselgewassen immers cruciaal in onze voedselvoorziening. Onder begeleiding van CLM en Food4Bees nemen de volgende partijen bijvriendelijke maatregelen: Jumbo, The Greenery, Jansen-Dongen, de gemeenten Oss, Deventer, Alphen aan den Rijn, de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap, de waterschappen De Dommel, Brabantse Delta, Aa en Maas, Rijnland, Stichtse Rijnlanden, Rivierenland, Drents Overijsselse Delta en Scheldestromen, Brabant Water, Dunea, Provincie Brabant, Provincie Zuid-Holland, Stichting Van der Hucht de Beukelaar en de Triodos Foundation. Kijk voor meer informatie op www.beedeals.nl en @thebeedeals.

© CLM, september 2017